

Fiii Cernavodei

Ioan Mușat

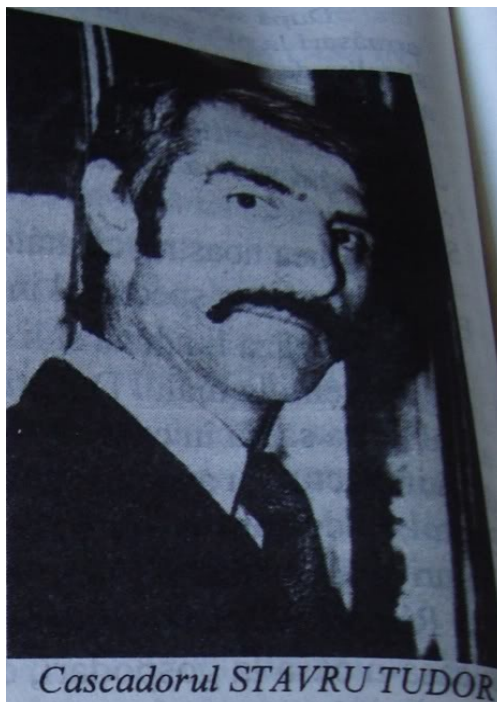
Ioan Mușat se naște la 20 septembrie 1903 în comuna Zilișteanca, județul Buzău. Absolvent al Școlii normale din Buzău urmează apoi un curs pedagogic la București, iar la absolvirea acestuia, în 1930, i se oferă un post la Școala primară din Cernavodă. Aici o întâlnește pe Eleonora Dobrescu, fiica secretarului general al primăriei Nicolae Dobrescu, născută la Cernavodă în 1902, absolventă a Școlii normale din Brașov și la rândul ei profesoară la școala primară de fete, cu care se căsătorește în 1932. Încă din primii ani petrecuți la Cernavodă se implică activ în viața orașului și leagă prietenii strânse cu preotul T. Samoilă și cu primarul R.N. Iordăchescu. Este unul dintre primii care au semnalat necesitatea construirii unui nou local de școală și se implică în realizarea acestui proiect.

În toamna anului 1934 semnaleză printre cernavodeni necesitatea existenței unei gazete locale care să dezbătă problemele urbei și să le prezinte cititorilor informații utile din viața de zi cu zi. Astfel că pune bazele săptămânalului "Danubiu" împreună cu pr. Teodor Samoilă și Ștefan Parascivescu, neacceptând niciun fel de sponsorizare pentru a păstra caracterul independent al publicației, ziarul urmând a se autofinanța din publicitate și abonamente. În același timp, invită mai multe persoane, în special pe colegii săi dascăli, dar și persoane din satele și comunele din jurul Cernavodei, să realizeze articole pentru noua gazetă. Înainte cu câteva săptămâni de lansare, redacția pune la punct o mică campanie de promovare, postând afișe ce anunțau apariția ziarului și informând cernavodeni despre ce urmează să conțină săptămânalul. Primul număr al Danubiu-lui vede lumina tiparului pe data de 3 Februarie 1935, fiind tipărit la tipografia "Flacăra" din Cernavodă. Tipografia aparținea unui negustor local, neavând nicio legătură directă cu redacția ziarului pe care îl tipărea, ocupându-se în același timp și de alte întreprinderi tipografice. Tot începând cu 1934 adună informații și materiale despre orașul Cernavodă în scopul realizării unei monografii. Se documentează temeinic, discută cu bătrânii orașului iar în numărul 22 din 7 Iulie 1935, săptămânalul Danubiu anunță în paginile sale faptul că profesorul Ioan Mușat a reușit să termine monografia intitulată "Istoria orașului Cernavoda".

Dat fiind costurile de publicare a cărții care se ridicau la peste 30 000 de lei, aceasta va fi publicată abia în 1938. “După o muncă de câteva luni d. învățător Ioan Mușat, a întocmit “Istoricul orașului Cernavodă”, lucrare de mare importanță pentru orașul nostru. Lucrarea cuprinde: Așezări omenești, pe dealul fabricii de ciment și cartierul demobilizaților, cu 2000 de ani înainte de Hristos. Istoricul întemeierii satului Bogaschioi, sub dominația otomană – sat devenit Cernavodă de astăzi. Cauzele schimbării numelui satului Bogaschioi în Cernavodă. Evenimentele importante care au contribuit la transformarea acestei localități în starea actuală. Istoricul populației, istoricul administrației comunale, care cuprinde pe toți primarii cu datele exacte pe timpul cât au fost la conducerea comunei și activitatea lor edilitară. Istoricul învățământului public. Istoricul Bisericii, Portului, Podului “Regele Carol I”. Lucrarea conține numeroase fotografii; localuri publice, preoți, învățători, primari etc. Această lucrare s-a întocmit după datele aflate la Academia Română, după actele aflate în arhiva primăriei, bisericii, școlii și după ancheta întreprinsă printre bătrânii localnici. Tipărirea ei costă peste 30 000 lei. După ce va fi văzută de un domn prof. universitar va fi tipărită. Ziarul Danubiu o va publica în coloanele sale treptat, treptat.” (Danubiu, nr. 22, 7 Iulie 1935)

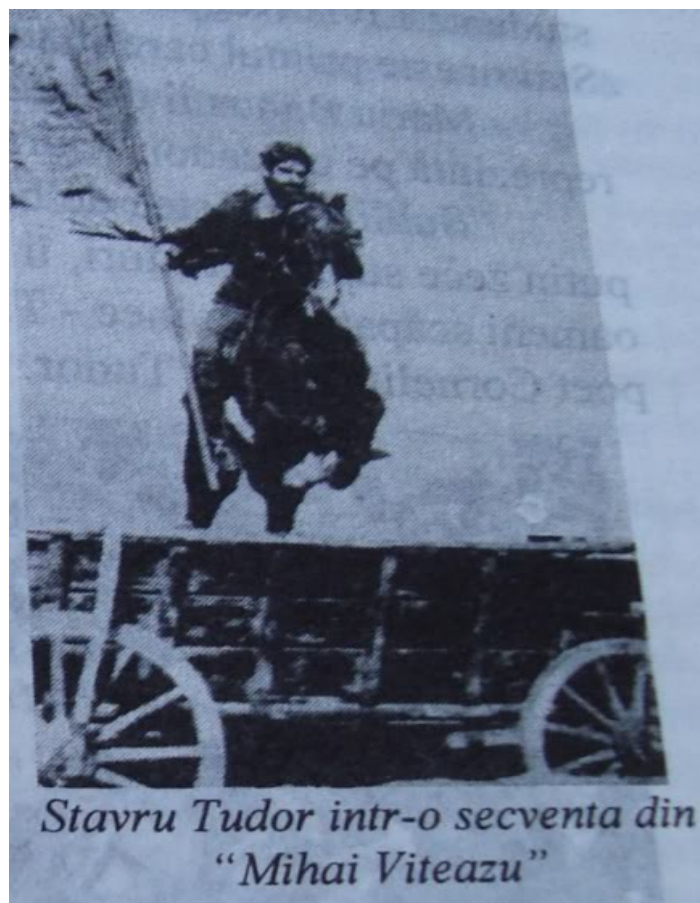
Pentru orașul Cernavodă monografia realizată de profesorul Ioan Mușat are o valoare incomensurabilă. Așa cum bine prevestea chiar el în paginile cărții, deranjat fiind de faptul că nu a reușit să procure o poză a unuia dintre foștii edili ai orașului, a doua monografie a orașului a fost realizată abia peste 57 de ani, în 1995. “Am motive să cred că o monografie a orașului nostru nu se va mai scrie în curând, iar dacă astăzi procurarea unei fotografii nu e cu puțință, cu atât mai mult în viitor.” După dispariția ziarului Danubiu își continuă activitatea de dascăl la școala primară din Cernavodă, iar în 1939 se naște fiul său, Costin Mușat, care mai târziu avea să devină arbitru internațional de volei și inginer. La începerea celui de-al doilea război mondial este încorporat în Regimentul 2 Grănicer pierzându-și viața în 1940.

Tudor Stavru

Statură athletică impunătoare, bine dezvoltat, cu trăsături frumoase, privire blândă și o fire blajină, această simbioză exprimă bunătatea lui interioară.

Tandru, milos și sentimental, hotărât în tot ceea ce făcea, ajuta pe oricine până la sacrificiu ... lucru ce l-a și făcut. Talentul și calitățile lui native i-au dat posibilitatea de-a face sport de performanță, obținând chiar rezultate meritorii în cadrul clubului sportiv Dinamo București, Secția Caiac-Canoe. Mari regizori ca: Sergiu Nicolaescu și Doru Năstase hotărâseră să înființeze în 1965-1966 o grupă de cascadori din foștii sportivi de mare performanță. Și, astfel, găsim în cadrul grupei pe cei selecționați, foști sportivi din atletism, lupte, rugby, ciclism, motociclism, gimnastică, sau, în cazul nostru pe Stavru Tudor fost caiacist de performanță. Această nouă "familie" a cascadorilor avea să se evidențieze atât pe platourile de filmare, cât și în afara lor cu ocaziile nefericite ale calamităților ce s-au abătut peste țara noastră: inundațiile catastrofale din 1970 sau distrugătorul seism din 1977 care-și va lua obolul din rândul cascadorilor pe cel mai destoinic, ce într-o nouă tentativă umană de salvare, plătește cu viața la blocul "Nestor" (Hotel București) sub privirile încremenite ale celor de față, ce-l urmăreau pe neînfricatul cascador. Radio România își întrerupe emisiunea anunțând cu o voce gravă și plină de tristețe: "Acum o oră a murit la spitalul de urgență cascadorul Stavru Teodor care, într-o nouă tentativă de-a salva viața altora, a căzut de la etajul 8 al blocului Nestor..." A jucat în peste 22 de filme, la 6 a fost cascador șef. Iar la 16 a avut roluri secundare sau episodice, printre care amintesc: Dacii, Lupta pentru Roma, Pe-aici nu se trece, Columna, Pinte, Mușatinii, Răpirea Fecioarelor, Independența, Păcală, Asediul, Buzduganul cu cinci peceti, Revanșa, Ultimul Cartuș, Mihai Viteazu, Un comisar acuză, Cu mâinile curate și în multe altele.

*Stavru Tudor intr-o secventa din
"Mihai Viteazu"*

Cronicile vremii îi erau favorabile, evidențiindu-l pentru laborioasa lui prestație cu ocazia filmărilor. O dată cu dispariția vremelnică a cascadorului, cronicile timpului subliniau cu titluri sugestive ca: "Întâlnirea n-a mai avut loc". Cunoscuta ziaristă: Sânziana Pop, care remarcă prin emoționale rânduri: "Numele care a făcut înconjurul orașului ca un simbol al

îndrăznelii, al puterii și a-l forței, al curajului și al tenacității, al rezistenței și mai ales al iubirii de oameni ... Voisem să măsoar cu bătaia de inimă a cascadorului Stavru, iubirea ca o formă a eroismului!” De altfel, tot articolul dedicat cascadorului reflecta multă pioșenie, căldură sufletească, dublate de har scriitoricesc ce o reprezintă pe poeta Sânziana Pop. Radu Georgescu l-a numit “Ultimul Icar”, iar Ecaterina Oproiu i-a zis “Omul fără moarte”. Sergiu Nicolaescu scriind că: “A căzut un vultur”, remarca printre rânduri că ... Stavru Teodor pătrundea în sufletul omului, nu prin vorbă ci prin faptă. A fost cel mai bun cascador, cu greu va putea fi înlocuit ...” Sorin Satmari afirma: “meseria lui Stavru a fost riscul, risc ce și l-a asumat de nenumărate ori pentru viața altora. Cunoscutul ziarist Radu Târcop scria: “Stavru pătrunde printre dărâmături scoțând molozul cu ranița de la masca de gaze, dezmembrând o dormeză, bucată cu bucată, și astfel salvează pe studenta Livia Negoescu, chiar în ziua în care împlinea 22 de ani ... Stavru este primul care îi zice “La Mulți Ani!”.

“sublim amestec de bărbăție și candoare, lui Stavru Tudor cel puțin zece supraviețuitori, îi pot spune după datina Dunării, ca niște oameni scăpați de la înec – TATA” așa remarca cunoscutul și marele poet Corneliu Vadim Tudor. A fost condus pe drumul fără de întoarcere de către toți cernavodenii, colegii lui de breaslă, de mari regizori și VIP-uri ale cinematografului, fiind înmormântat cu toate onorurile unui erou. Marele scriitor Eugen Barbu sublinia în capitolul “ultima cascadă” din Cartea Eroilor următoarele: ... “Stavru murind a intrat direct în legendă. Numele său este neieritor. Și de câte ori îl voi auzi, mă voi ridica în picioare.” (STAVRU TEODOROF, Vasile; Puntea dintre zări – Cernavoda dragostea mea; editura Dobrogea, Constanța, 1996)

Locul de veci al cascadorului Tudor Stavru din Cimitirul din Cernavoda.

[Aneta Stan](#)

Aneta Stan s-a născut în anul 1944, în orașul Cernavodă, într-o familie de cernavodeni cu frica lui Dumnezeu și cu iubire pentru muzica tradițională dobrogeană. Susținută de tatăl său debutează în lumea muzicii în 1968, la vârsta de 24 de ani, când se alătură ansamblului „Brăulețul“.

Își continuă cariera alăturându-se în 1974 ansamblului „Rapsodia română“ din care au făcut parte cei mai buni cântăreți de muzică populară ai țării. În 1997 se alătură unui alt ansamblu folcloric, „Ciocârlia”, din care face parte și în prezent. Devine în cei peste 40 de ani de carieră cea mai iubită cântăreață de muzică populară dobrogeană. În anul 2003, Aneta Stan primește titlul de cetățean de onoare al orașului Cernavodă, oraș pe care nu l-a uitat niciodată menționându-l în fiecare interviu pe care îl acordă.

Alexandru Claudian

Poet, filosof, sociolog, autorul unui studiu de referință din biblioteca de filosofie universală (“Originea socială a filosofiei lui Auguste Comte”), Alexandru Claudian s-a născut la Cernavodă, în anul 1898, la 8 aprilie. Tatăl său, Floru Claudian, participant la Războiul de Independență, a urmat apoi cariera militară. Timp de trei ani a lucrat în cadrul Institutului geografic al armatei, la cartografierea Dobrogei. În celelalte două războaie – campania din 1913 și prima conflagrație mondială – a luptat cu gradul de general. Mama, Eufimia, avea obârșie pașoptistă, ceea ce explică personalitatea de mai târziu a fiului său.

Are o tinerețe zbuciumată și datorită faptului că rămâne orfan de mamă de timpuriu.

Face întâi școala militară la Botoșani, apoi urmează Facultatea de Litere și filosofie București, avându-i la cursuri pe profesorii Nicolae Iorga, Ovid Densusian, Mihai Dragomirescu, Charles

Drouet.

În 1922 absolvă facultatea cu “Magna cum laudae”. Funcționează ca profesor suplinitor la mai multe licee bucureștene, publică eseuri, articole, recenzii în câteva reviste de avangardă. În 1928 refuză seminarul de istoria doctrinelor oferit de Dimitrie Gusti, în favoarea școlii sociologice ieșene. În perioada 1934-1936 primește catedra de istorie a filosofiei vechi și medievale, până în 1937, când pleacă ca bursier al statului francez la Paris, în urma publicării cărții “Originea socială a filosofiei lui Auguste Comte”, București, Editura Fundației, 1936, 222 pag. În 1940 revine în țară, la catedra de filosofie și logică. Publică “Cercetări filosofice și sociologice”, Iași, 1935, “Colectivismul în filosofia lui Platon”, Iași, 1936, “Cunoaștere și suflet”,

Iași,

1940.

Leagă prietenii de suflet cu Tudor Vianu, Șerban Cioculescu, Mircea Marcaș sau George Călinescu. Despre poezia sa, George Călinescu scrie în monumentală sa “Istorie a literaturii române”, Fundația Regală, 1941, p. 770: “Lirica sa este a unui intelectual fin, visând boema aristocratică, nutrindu-se din amintirile dulci ale anilor de studiu. Poezia aceasta apare acum suprinzător de tinerească și vie ... Poetul repetă întâia copilărie (n.n. – petrecută la Cernavodă), când nu știa nimic și putea avea impresii nemijlocite, într-o poezie alertă, de o rară emoție intimistă:

“Pe-aicea parcă-am mai trecut,
Atâtea lucruri știu din cărți
Din auzite și din hărți
Și parcă toate le-am văzut!
O! Vreme'n care nu citeam!
Când mă suiam, uimit, în tren

Și când în veșnicul refren
Atâtea gânduri depănam! ...”

(Apud. LĂPUȘAN, Aurelia; LĂPUȘAN, Ștefan; BIRDA, Tiberiu, Cernavodă 1995, Editura Mondograf – Constanța, 1995)

Bibliografie Alexandru Claudian:

Cercetări filozofice și sociologice, Iași, Tipografia Concesionară Alexandru Țerek, 1935;
Colectivismul în filozofia lui Platon, Iași, Tipografia Concesionară Alexandru Țerek, 1936;
Originea socială a filozofiei lui Auguste Comte, București, Fundația pentru Literatură și Artă „Regele Carol II”, 1936;
Cunoaștere și suflet, Iași, Tipografia Concesionară Alexandru Țerek, 1940;
Prelegeri de etică (curs dactilografiat, susținut la Iași între 1940-1941);
Reflexiuni asupra războiului actual, București, Editura Tinerimea Liberă, 1945;
Antisemitismul și cauzele lui sociale, București, Editura Partidului Social-Democrat, 1945 (reeditare București, Editura Albatros, 2000);
Originea socială a spiritualismului substanțialist (manuscris);
Originea socială a filozofiei lui Leibniz (manuscris)

Ioan D. Chirescu

Ioan Dimitrie Chirescu, pedagog, compozitor și mare patriot, este de opt decenii, creatorul neegalat al muzicii corale românești.

Se naște la 15 Ianuarie 1889, la Cernavodă, în familia celui mai mare cărturar cernavodean, preotul și învățătorul Dimitrie Chirescu.

Personalitate emblematică a orașului Cernavoda, Preotul-Învățător Dimitrie Chirescu (1842-1890) are pentru Dobrogea aceleași merite pentru învățământ, credință și românism, pe care le-a avut Gheorghe Lazăr în Muntenia. Este membru fondator al Societății Române din Silistra în 1870, reînființează școala românească în locuința sa din Cernavodă în 1875, a primit oastea și administrația română cu prilejul alipirii Dobrogei la patria mamă în 1878, a pus temelia și a ridicat biserica orașului în 1882. În ziua de 9 octombrie 1890 a oficiat slujba religioasă la punerea pietrei de temelie a marelui pod peste Dunăre. Pe lângă acestea, împreună cu soția sa Gherghina, oferă Cernavodei și țării, nu mai puțin de 5 dascăli, un primar-avocat, un ofițer de carieră și mai ales pe cel mai mare compozitor de muzică corală, Ion D. Chirescu (1889-1890). Se stinge din viață la Spitalul Brâncovenesc din București, Regele Carol I, personal, oferind vagon mortuar gratuit pentru a-l readuce pe pământul cernavodean.

I.D. Chirescu urmează școala primară la Cernavodă. Se înscrie apoi la liceul Sf. Sava din București și după doi ani trece la Seminarul Central, în 1910, luându-și diploma de absolvire a seminarului, se înscrie la Facultatea de Teologie. Concomitent urmează conservatorul, unde își continuă pregătirea muzicală începută cu profesorii Dimitrie Teodorescu și I. Popescu-Pasărea.

Fiind student, în timpul vacanțelor a păstrat legătura cu viața muzicală din orașul său natal, făcând parte din ansamblul coral înființat la Cernavoda în 1907. De asemenea devine dirijor de cor la Biserica Enei (1910-1912) și la Biserica Visarion. În 1914 obține licența în Teologie și Diploma de absolvirea a Academiei de muzică. În perioada 1914-1916, Ioan D. Chirescu suplinește, la Conservator, catedra de teorie și solfegii a maestrului său Dimitrie G. Kiriac. La intrarea României în război, Ioan Chirescu pleacă pe front. Într-un sat din Moldova, în fața Muncelului, după bătălia de la Mărășești, compune una din cele mai populare creații ale sale, "Mama", pe versurile învățătorului Gh. Roiban, tipărite într-o foaie pentru front sub titlul "În repaus".

După război, pentru scurt timp, suplinește la Conservatorul din Iași catedra de teorie și solfegii a profesoarei Sofia Teodoreanu, apoi timp de 4 ani îl găsim profesor la Fălticeni, unde ca dirijor al corului interșcolar organizat de el, obține numeroase succese și premiul I la Concursul organizat de "Tinerimea română" pe întreaga țară. Se transferă la Liceul Gh. Șincai din București în locul compozitorului Ionel Brătianu decedat. Pentru completarea studiilor pleacă în 1922 la Paris, ca dirijor al corului Capelei române și se înscrie la Schola Cantorum. Împreună cu membrii corului și cu concursul prietenilor români din Paris printre care se numărau Th. Rogalski, Constantin Bobescu, Mihail Vulpescu, Constantin Stroescu și alții, înființează asociația corală "Hora" cu care dă numeroase concerte de muzică corală românească, mult apreciate de publicul parizian. În 1928, Chirescu ocupă prin concurs catedra lui D. Kiriac de teorie și solfegii de la Conservator și preia și conducerea asociației corale Carmen. Pentru meritele sale i s-au acordat titlurile de "Laureat al Premiului de Stat" și "Artist al Poporului".

În bogata sa activitate creatoare se includ lucrări pentru ansamble corale, cântece pentru copii, școlari și tineret, piese instrumentale etc. Din piesele sale publicate, care datorită numărului mare nu pot fi enumerate integral, vom

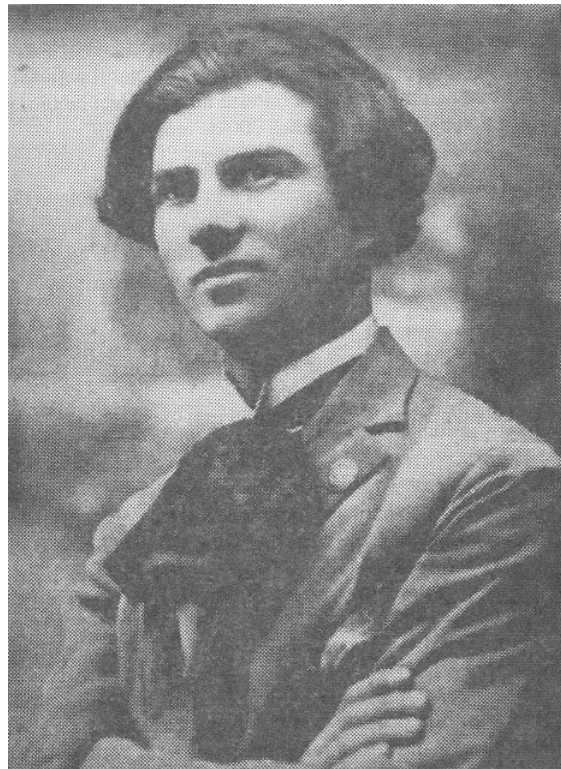

menționa din cele mai cunoscute și cântate, și anume: “Măreț pământ al patriei iubite”, “Cântecul partizanilor păcii”, “Sub al păcii stindard”, “Dobrogea de aur”, “Cântecul cucului”, “ Mândruliță de la Ramna”, “Colo-n umbra pomilor”, “Rodica” etc. Din muzica religioasă menționăm: “ Răspunsurile Liturgice”, “Liturghia în sol major”, “Prohodul Domnului Iisus Hristos” etc. A scris, de asemenea, foarte multe colinde de Crăciun și Anul Nou, printre care: “Bună dimineața la Mos Ajun”, în Do major, “Bună dimineața la Moș Ajun” în Si major, “Trei cântece de stea” etc.

În memoria marelui compozitor, începând cu 1981, în fiecare an, la Cernavodă se organizeaza Festivalul Național de Muzică Corală “Ioan D. Chirescu”. Festivalul este cel mai mare de acest gen din țară.

Stan Greavu-Dunăre

Stan Greavu-Dunăre s-a născut la data de 5 Aprilie 1905 în satul Seimeni Mari în familia modesta a ciobanului Ion Greavu și a Cătălinei.

“Tatăl nostru era din Topârcea, satul bunicului lui Topârceanu, mama se născuse la Burdujani. Au venit în Dobrogea după 1878, li s-a dat pământ și n-au mai plecat. Tata avea 15 ani când a venit oier la alde Șerbănescu din Seimeni. La 17 ani a « furat-o » pe mama. Naș le-a fost primarul din sat. Și-a sporit gospodăria cu oi multe. Mama a avut 12 copii. Pe unii i-a secerat moartea repede. Am rămas: cel mare, Anton – grefier, Petre – cizmar cu atelier în Cernavodă, Stan a fost al treilea, apoi eu, Vasile, ultimul. Am avut și o soră Maria, în Cernavodă, dar a murit de curând.” (Vasile Greavu, fratele lui Stan Greavu-Dunăre)

Stan Greavu urmează mai întâi cursurile școlii primare din satul natal. Dotat cu o minte ageră, cu memorie bună, cu vădite înclinații spre literatură, Stan Greavu recita și scria compuneri cu multă ușurință. Aceste calități îl determină pe învățătorul Gheorghe Robitu să-i preseze părinții pentru a îl lăsa să își continue studiile.

În 1921 pleacă la Constanța pentru a învăța la Școala Normală, și mai apoi la Făgăraș pentru a își termina studiile.

Până în 1928 îndeplinește funcția de învățător-suplinitor. Paralel cu activitatea la catedră duce o intensă muncă de culturalizare a maselor, ținând conferințe și devenind director-redactor la un anuar ilustrat. Munca sa de căpetenie rămâne însă culegerea materialelor privitoare la Dobrogea, străbătând în acest scop satele regiunii, citind un material imens și întocmind monografii.

Temerara întreprindere a lui Stan Greavu-Dunăre a rămas fără precedent până în prezent. Pentru a scrie bibliografia Dobrogei a colindat peste 100 de sate dobrogene încercând să afle de la bătrânii satului totul despre fiecare comunitate dobrogeană în parte.

În 1928, Greavu pleacă la București, se încadrează muzeograf la Muzeul de Etnografie, iar lucrarea căreia îi închinase tinerețea ***Bibliografia Dobrogei de la anul 425 î.e.n. până în 1928 e.n.*** este prezentată de prof. George Vîlsan în ședința Academiei de la 6 iulie 1928. În același an lucrarea este tipărită în **“Memoriile secțiunii istorice”**.

“A fost și ziarist fratele meu, Stan. În bazargic a tipărit « Satinela Română », în Cernavodă scria pentru toate foile locale, la Constanța trimitea articole la « Straja Dobrogei ». Scria și la « Dobrogea Jună » pe vremea când apărea jumătate românească, jumătate bulgărească, la « Marea Neagră ». Prietenii săi cei mai buni erau la Constanța : Dumitru Chirilă, Alexandru Zavriganu din Siliștea, Ionel Prună. Jucau piese de teatru, recitau. Era grozav în toate.” (Vasile Greavu, fratele lui Stan Greavu-Dunăre)

Cea mai importantă “recomandare publică” îi este oferită lui Stan Greavu-Dunăre de marele Tudor Arghezi care publică în 1928 în Revista « **Bilete de papagal** », articolul intitulat **“O albină într-un pustiu”**:

« ...Un tânăr drumeț, negricios și simpatic, purtătorul unui ghiozdan umflat și al unui costum aproximativ. În satul în care ajunge, își deschide ghiozdanul, își scoate plaivazul și din casă în casă cercetează amintirile locuitorilor bătrâni.

Din 200 de localități câte are Dobrogea nouă, drumețul a străbătut o sută și a schițat o sută de monografii rapide, stabilind originile, succesiunile și caracterul național al punctului vizitat, legalizate prin semnăturile bătrânilor localnici » (Tudor Arghezi) .

Asemeni marilor genii, Stan Greavu-Dunăre se stinge din viață extrem de prematur la vârsta de numai 24 de ani. Pe 10 Mai 1929 este răpus de o răceală contractată în una dintre deplasările sale etnografice în Basarabia.

“Albina dobrogeană”, bibliograful și etnograful Stan Greavu-Dunăre, își doarme somnul de veci în curtea bisericii din Seimeni Mari, vis-a-vis de casa în care s-a născut, iar pe a sa cruce scrie cu litere mari : « **Opera sa s-a numit BIBLIOGRAFIA DOBROGEI** ».

Dr. Abraham (Aby) Irwin Bolton

Primul medic al orașului Cernavodă și reputată personalitate medicală a Dobrogei

Ce s-a întâmplat cu adevărat în jurul anului 1850 la gurile Dunării, în regiunea Mării Negre, ca să motiveze numeroși oameni calificați și energici din aproape toate țările Europei de Vest să se stabilească aici, chiar pentru întreaga lor viață?

Unul dintre cele mai izbitoare și mai grăitoare exemple îl reprezintă acela al unui tânăr ofițer prusac, în vârstă de doar 27 de ani, care a decis, fără prea multă ezitare, să preia conducerea unei țări îndepărtate și oarecum „exotice”, noua Românie unită, dar nu încă complet independentă: Prințul Karl von Hohenzollern, viitorul Rege Carol I al României (1839-1914). Nu este cu nimic exagerată ipoteza potrivit căreia Prințul Karl von Hohenzollern a ajuns, până la urmă, cel mai bun Rege al României din toate timpurile.

Oare câți tineri vest-europeni în vârstă de 27 de ani, fie ei ofițeri sau nu, fie ei prinți sau nu, ar accepta, astăzi, cu atâta curaj, o asemenea misiune de o viață, una covârșitoare, într-o regiune îndepărtată a lumii, chiar dacă azi vorbim, în mod recurent, despre ceea ce este fixat îndeobște prin termenul de „globalizare”?

Nu poate fi subliniat îndeajuns faptul că acest „trend” al mijlocului de veac XIX nu era valabil nicidecum doar pentru Prinți și Regi! Dimpotrivă, numeroși vest-europeni calificați au decis, în mod tranșant, „să schimbe, pentru totdeauna, cerul deasupra-le”, părăsindu-și țările de origine, așa cum a făcut-o și tânărul prinț Carol. Cele ce urmează se referă la unul dintre primii profesioniști din domeniul medicinei, și anume medicul Abraham Irwin Bolton, M.B., B.A., L.R.C.S.I. (1838-1909), din Irlanda, care a decis să se stabilească pe malul Mării Negre, într-un loc care va deveni întocmai cel mai important port românesc: Constanța. [...]

Abraham (Aby) Irwin Bolton s-a născut în Dublin (Irlanda), la data de 26 martie 1838, ca al șaselea copil din cei nouă ai preotului anglican Lyndon Henry Bolton și ai soției acestuia, Anna Maria (născută Bourne). [...]

“Aby” Bolton a fost educat, precum alți numeroși băieți de familie bună din Dublin-ul acelor ani, într-o școală particulară – cea a lui Heazle – și a fost admis, la vârsta de 17 ani, în data de 2 iulie 1855, ca „pensionar” (adică, o persoană care plătea o taxă fixă anuală) al celui mai renumit colegiu universitar din Irlanda, “Trinity College” (T.C.D.) din Dublin (la vremea respectivă, cu un nivel al pregătirii studenților de talia colegiilor universitare engleze din Oxford și Cambridge. A. I. Bolton a obținut licențele de “B.A. – Bachelor of Arts” în anul 1860 (filosofie, teologie), precum și “M.B. – Bachelor of Medicine” (științe medicale), în anul 1861, în paralel obținând, în 1860, și licența Școlii Superioare de Chirurgie (una dintre puținele de acest gen din întregul Imperiu Britanic), adică “Royal College of Surgeons in Ireland” (L.R.C.S.I.). Există indicii potrivit cărora, puțin mai târziu, A.I. Bolton și-a completat studiile medicale și în Franța, la Paris. [...]

Găsesc de cuviință să insist, în felul acesta, asupra calificărilor profesionale înalte ale lui Abraham I. Bolton, cu scopul declarat de a rectifica, pe această cale, în locul, în numele și în memoria lui, o serie de afirmații denigratoare și tendențioase, publicate în România, prin care se pretindea faptul că Bolton nu ar fi fost un medic calificat. În cele ce urmează, voi aprofunda această tematică. Mai mult decât atât, prin prezentul studiu, încerc să infirm repetările succesive, care încă mai apar ocazional în diferite materiale mai vechi sau mai recente cu privire la istoria locală a Constanței, repetări succesive care se referă în același mod incorect și nedrept la medicul și la chirurgul Abraham Irwin Bolton, bazându-se orbește pe aceleași surse profund îndoielnice. [...]

Începând cu data de 08 octombrie 1861, Aby Bolton a servit, pentru aproape un deceniu, în calitate de medic chirurg militar naval în Marina Militară Regală Britanică. În momentul înrolării sale, Aby Bolton a fost înscris în evidențele militare ale Marinei Regale ca având licența în domeniul medicinei („M.B.”, „Bachelor in Medicine”), precum și licența în arte (filosofie, științe umaniste, teologie – „B.A.”, „Bachelor of Arts”). Gradul său militar în marină, cel puțin la începutul serviciului, a fost acela de „Chirurg Adjutant”, ceea ce era echivalentul gradului ofițeresc de locotenent. Aby Bolton a luat parte, la bordul a diverse nave, la manevrele și la campaniile Marinei Regale Britanice referitoare la Războiul de secesiune nord-american și la Războiul revoluționar mexican, în cadrul cărora s-a distins, în mod deosebit, prin eforturile sale depuse în vederea tratării marinarilor și a soldaților îmbolnăviți de „febră galbenă”. Potrivit dosarului său personal militar, detaliile extrem de sumare ale carierei sale în Marina Militară sunt următoarele (așa cum au fost descrise de Roger Nixon, un cercetător profesionist, specializat în investigarea Arhivelor britanice): „Abraham Irwin Bolton a împlinit vârsta de 23 de ani, la data de 26 martie 1861, și a obținut înrolarea, cu gradul de «chirurg adjutant», la 08 octombrie 1861. În dosar, nu este indicat nici un loc al nașterii sale. Abraham I. Bolton a servit pe navele militare HMS «Victory»,

REGISTERED PRACTITIONERS
RESIDENT ABROAD.
LOCAL LIST.

Arranged under the Heads—Europe, Asia, Africa, America (North and Central, South), Australasia, Islands are grouped with nearest Continent.

EUROPE.

<p>AFRICA— <i>Polep</i>—A. W. L. Zimmer. <i>Plema</i>—C. H. Waterhouse.</p> <p>BELGIUM— <i>Brussels</i>—F. H. Humphris (see <i>Provincial</i>); G. F. Nicolet; P. J. Thomson. <i>Ghent</i>—J. Sparrow.</p> <p>CORSIKA—G. F. E. Trotter (<i>Associo</i>).</p> <p>DENMARK—Mario K. S. Holst (<i>Alding</i>).</p> <p>FRANCE— <i>Aix-les-Bains</i>—S. M. Rendall. <i>Autost</i>—H. J. Benham (not practicing). <i>Bagnères de Bigorre</i>—J. G. Middleton (see <i>London</i>). <i>Boulogne</i>—H. J. J. Lewis. <i>Biarritz</i>—S. Mactew; D. D. Malpas. <i>Bilancourt</i>—C. E. Ashton. <i>Boulogne-sur-Mer</i>—A. A. Carr; J. A. Philip. <i>Chama</i>—C. H. Buttersky; G. C. Bridg; A. A. Carr; T. De Valcourt; D. W. Duke; P. Ryan; P. W. Giles; J. A. Macdonnell; Agnes McLellan (see <i>Scotland</i>); Mary A. Marshall; W. G. W. Sanders. <i>Dijon</i>—L. F. de Mirmontide. <i>Dinard</i>—W. E. Eiden; O. J. Garrett; J. A. Menzies. <i>Egges</i>—W. P. Eiden. <i>Le Bourgneil</i>—A. W. Gilchrist. <i>Montone</i>—J. W. Campbell; S. M. Rendall; D. W. Sawney; J. A. Sowell; J. L. Stovet. <i>Neully-sur-Seine</i>—E. E. Barret; A. Kirwan; W. W. Webb.</p>	<p>HOLLAND—R. E. De St. Romains (<i>Utrecht</i>).</p> <p>IRELAND— <i>Assisio</i>—E. G. Boon. <i>Balls of Liscoss</i>—H. Davers. <i>Bovighere</i>—H. Davers; J. A. Goodchild (see <i>London</i>). <i>Florence</i>—A. R. Caldwell; T. Henderson; F. E. Steele; S. A. Fildy. <i>Genoa</i>—J. R. Spensley. <i>Milan</i>—J. Hill. <i>Naples</i>—M. W. Gekrdner; G. E. Scholefield (see <i>Provincial</i>). <i>Rome</i>—T. Bousar (see <i>London</i>); G. S. Brock; P. H. Burton-Brown; A. R. D. Carbery; T. E. Charles (see <i>Provincial</i>); J. J. Byrne; C. Spurray; R. Wilkinson (not in practice); D. Young. <i>San Remo</i>—M. G. Foster (see <i>London</i>); A. J. Freeman (see <i>London</i>); H. Gray (see <i>Scotland</i>); E. B. Smith (see <i>Scotland</i>); W. H. Sturge. <i>Sorrento</i>—H. E. T. Symons. <i>Verona</i>—E. H. Van Sonnevus.</p> <p>ITALY—H. L. Geoghagan (<i>Florence</i>); A. E. Milner (<i>Falsetto</i>); S. A. Flannell, C.M.G. (<i>Falsetto</i>); R. Samut (<i>St. Julian's Bay</i>).</p> <p>MONACO—T. H. Faggo; W. A. Fitzgeraid; G. P. Hutchinson (see <i>Provincial</i>); R. F. Mitchell; R. E. Rouse (see <i>Provincial</i>).</p> <p>PORTUGAL—W. F. Colclough (<i>Oporto</i>).</p> <p>ROMANIA—A. I. Bolton (<i>Constanța</i>).</p> <p>ROUMANIA—P. I. Shopoff (<i>Philippopolis</i>).</p> <p>RUSSIA—F. G. Clemow (<i>Cronstadt</i>).</p>
--	---

«Phaeton», «Frederick William», «Cockatrice» și «Ganges», între 08 octombrie 1861 și data demisiei sale din marina militară, și anume 01 ianuarie 1871. Înainte să devină chirurg militar pe nave de război, Bolton a obținut licența în arte a Universității din Dublin (la data de 03 august 1860), precum și licența în medicină a aceleiași universități în luna iunie 1860, obținând, de asemenea, diploma în chirurgie a Colegiului Regal de Chirurgie al Irlandei (la data de 20 august 1860). În anumite perioade ale activității sale ofițerești, Bolton a fost angajat pe uscat, cu jumătate din soldă, și atunci și-a declarat domiciliul, pe chitanțele de primire a remunerației, la: a) 24 Lower Baggot Street, Dublin (1865); b) Kustendjie, Turcia (1870) [astăzi Constanța, România]. În dosarul său personal militar, există note amănunțite

asupra activității sale, care sunt însă prea ample pentru a fi prezentate «in extenso», dar este, poate, suficient să precizez că era foarte apreciat atât de către superiori, cât și de pacienții săi.

Totuși, în jurul anului 1867, Abraham I. Bolton a depus o cerere spre a fi angajat în Spitalul de uscat Haulbowline din Irlanda, ce aparținea Marinei Militare Britanice [imediat după ce s-a căsătorit cu prima sa soție – N. GRS], însă el n-a reușit să obțină postul, pentru simplul motiv că acesta fusese deja ocupat. [...]

Urmașii lui Aby Bolton din România au păstrat, în familie, legenda potrivit căreia el primise, la finalizarea studiilor medicale și de chirurgie, un post de medic la Compania Britanică de Căi Ferate (D.B.S.R.), care concesionase, în Dobrogea (pe atunci, parte a Imperiului Otoman), construirea și exploatarea liniei ferate dintre Dunăre și Marea Neagră. Aby Bolton se pare că ar fi refuzat acest post, pe motiv că zona „era prea barbară”. Ironia soartei a făcut ca, atunci când servea pe nava militară HMS “Cockatrice” (o canonieră cu aburi și elice, cu un deplasament de circa 269-330 tone și cu un motor cu puterea de 253 phi, având două tunuri, canonieră lansată pe apă la data de 29 mai 1860 și casată în anul 1885), în Marea Mediterană, Aby Bolton a ajuns într-un conflict violent cu căpitanul vasului (probabil, A.G. Bogle, care comanda nava la începutul anului 1868), de îndată ce nava a ajuns la Constantinopol. Consulul englez din acest oraș, chemat să arbitreze conflictul, a emis o judecată simplă și clară: nava nu poate să navigheze în continuare fără căpitan, ceea ce însemna că medicul trebuia debarcat în următorul port turcesc de pe traseul navei, și anume Kustendjie (astăzi, portul românesc Constanța), adică exact acolo unde medicul refuzase, inițial, un post.

Portul Kustendjie și împrejurimile sale, când acesta a devenit locul de reședință al medicului Bolton și al familiei sale, fuseseră, încă de la 1857-1858, readuse la o viață modernă (după peste 400 de ani de stăpânire turco-otomană perimată) prin activitatea companiei britanice “Danube and Black Sea Railway & Kustendjie Harbour Company Limited”, condusă de Sir John Trevor Barkley. Imediat după încheierea victorioasă a războiului Crimeii împotriva Rusiei țariste, la data de 1 septembrie 1857, Sultanul Otoman Abdul Medjid a acordat, printr-un firman, acestei Companii, – venită dintr-o Mare Britanie puternică și aliată -, drepturile de concesiune pe 99 de ani pentru construirea și exploatarea a celei de-a treia linii ferate construite pe întreg teritoriul Imperiului Otoman. Calea ferată dobrogeană, lungă de 65,3 km., așa numita “Linie ferată engleză”, legând portul Constanța (Kustendjie) cu portul Cernavodă (Bogazköy) pe Dunăre, a fost deschisă traficului la data de 22 septembrie/4 octombrie 1860, și a fost prima linie ferată de pe teritoriul european al Imperiului Otoman.

La acea vreme, în Constanța, erau puțini medici, între care mai important era un medic grec, doctorul carantinei, Papisaul, cu misiunea, stabilită de către autoritățile turcești de a verifica starea de sănătate a pelerinilor musulmani ce plecau la Mecca.

Astfel, medicul Bolton a fost angajat (în locul, se pare, a unui bătrân medic italian, Lorenzoni) să asigure îngrijirea medicală a personalului și muncitorilor Companiei de Căi Ferate Engleze. Locul de muncă, îl aduce pe medic și la Cernavodă unde acordă asistență medicală și locuitorilor, și unde înființează o bibliotecă medicală cu cărți și reviste. Abraham Irwin Bolton devine astfel primul medic al orașului Cernavodă și primul care înființează o farmacie în oraș.

Legenda rău-voitoare, răspândită prin unele articole de istorie locală din Constanța, de către unii dintre competitorii săi greci – care afirmau că Bolton era un fel de asistent medical, fără pregătire superioară, care practica medicina cu destulă îndemânare, dar fără calificare și neprofesional -, a fost, probabil, influențată și de faptul că medicul englez se considera suficient de calificat, conform regulilor medicale britanice, pentru a nu fi foarte grăbit să obțină echivalări din partea tânărilor și dinamicului stat român, aflat în rapidă dezvoltare. Și aceasta l-a costat o falsă reputație postumă îndoielnică, chiar dacă, în timpul vieții, a fost un

medic cu o bună recunoaștere printre pacienții și printre mulți dintre colegii săi din Constanța. [...]

Bolton a fost unul dintre primii medici și farmaciști calificați ai Constanței moderne, cu o largă reputație printre locuitorii orașului, cunoscut fiind și ca un foarte bun chirurg. Multă vreme el a fost unul din puținii medici – dacă nu singurul – pentru populația nevoiașă, fără resurse, din Constanța. Unii dintre pacienții săi, turci săraci, când nu erau în stare să plătească serviciile medicului englez cu bani – întotdeauna greu de găsit -, îl plăteau cu vechi bijuterii orientale de familie, unele dintre ele de mare valoare, de care nici ei nu-și dădeau bine seama.

Porecla medicului Bolton era „Doctor Kesedjek”, care însemna, în turcește, „voi tăia”, probabil fiindcă era rapid în a decide să facă intervenții chirurgicale. Colegii (și concurenți) săi medici, cei mai mulți de origine greacă, l-au invidiat constant, până la punctul în care i-au contestat pregătirea medicală, diplomele și referințele obținute în Imperiul Britanic.

În 1882, noul stat independent România, ce-și realipise, după Congresul de la Berlin, teritoriul dobrogean, împreună cu portul Constanța, reușește să răscumpere această cale ferată strategică ce fusese concesionată Companiei Engleze. Cu această ocazie, Bolton a avut oportunitatea să preia farmacia Companiei engleze, care, mai târziu, a devenit Farmacia nr. 1 din Constanța (sau „Farmacia Engleză”).

Chirurgul naval și medicul anglo-irlandez din Constanța a apucat să trăiască aproape toată prima decadă a secolului XX, și a murit, ca un patriarh iubit de ai săi, în mijlocul familiei sale, deja definitiv încetățenită în marele oraș românesc de la Marea Neagră. „La 25 mai 1909, la ora 6 p.m., părintele nostru iubit, A. Irwin Bolton, a decedat la Constanța, după o scurtă boală, în cel de-al 72-lea an de viață. Bono Bolton” stă scris, de mâna fiicei lui celei mai mari, Anne Margaret (Bono), în Biblia de familie. O concluzie simplă pentru viața ieșită din comun a unui chirurg și medic englez, harnic și iubitor al familiei sale, și adoptat cu bucurie și căldură de orașul românesc Constanța și de întreaga Dobroge! [...] *Gheorghe Radu STÂNCULESCU* (Strănepot al Dr. A.I. Bolton)

Poetul Alex. Macedonski la Cernavodă

 Macedonski era mare și tare în capitală. Deși se împrietenise cu unul Papanicopol, pentru că avea o soră frumoasă ca o zână, deși venise în Cernavoda cu geamantane de cărți, poetul se plictisea îngrozitor și atunci devenea și el vânător de senzații. Făcea câte o farsă celor dinprejur și se distrau cu toții.

Pe la sfârșitul lui martie 1879 Macedonski primi o telegramă din București, care-i vestea că pe ziua de 1 April se desființează județul și, deci, și prefectura Silistrei. Amărât nu fu de această desființare, ea-i deschidea perspectiva altor posibilități. Se gândi să facă numai o farsă polițaiului Gherghel, una de plecare, usturătoare, căci avusese de suferit după urma lui.

O adresă cu toate formele oficiale și în termenii cei mai birocratici fu fabricată numaidecât, prin care aducea la cunoștință polițaiului Gherghel că ministerul de interne a primit demisiunea generalului G. Cantili și a numit în loc prefect pe Gherghel. Cu această adresă în mână, curierul prefecturei bătu seara la ușa polițaiului, care tocmai sosise chefliu de la o ispravă vânătorească.

Gherghel luă adresa, o citi, respiră cu plăcere vestea, a făcut cunoscut celor ai casei și, pentru că afară era întuneric și ploua, iar pe ulițele orașului, nepietruite, un noroiu fără seamăn, hotărâ să rămână acasă. Totuși, făcând fel de fel de planuri pentru viitor, între care și acela de a instruna cât mai mult pe directorul prefecturei, care sfida pe toți, nu-i venea să se culce. Trimise doar după câțiva intimi, după un taraf de lăutari și un chef monstru ținu încordată bucuria lui Gherghel și atenția vecinilor până către ziuă.

Dimineața trimise pe un ipistat să cheme la el, acasă, pe directorul prefecturei, pentru a-i da « instrucțiuni urgente ». Dar ipistatul se întoarse cu vestea că directorul doarme și nimeni n-are voie să-i tulbure somnul.

A, gândi Gherghel, mă sfidează – dar ți-l joc eu ! Și merse la poliție, chemă cu aerul unui domn distins, pe comisari, ipistați, sergenți, agenți, slujbași etc. și le ținu un discurs de adio, în care mulțumi pentru serviciul conștiincios făcut sub ordinele sale și vesti că de azi înainte este prefectul județului Silistra și va fi mai mult în măsură să le răsplătească serviciile făcute.

Merse apoi la prefectură, adună pe funcționari în cabinetul său și le făcu cunoscută numirea sa ca prefect și strășnicia cu care va fi silit să se poarte, date fiind împrejurările...

De-abia-și sfârșise discursul, când Macedonski intră pe ușă zâmbitor. Gherghel îl privi de sus cu o figură acră și-l apostrofă :

- De azi înainte, domnule director...

- De azi înainte nu mai sunt director ! îi smulse vorba Macedonski.

- Demisionezi, ei bine, nu-ți va fi permisă demisia, voiu interveni ca prefect..., se repezi Gherghel să amenințe.

- Ca prefect, domnule ! Județul Silistra s-a desființat pe ziua de... întâi Aprilie... și Macedonski apăsă semnificativ pe cele două cuvinte.

Tonul liniștit al lui Macedonski exasperă pe Gherghel. “Întâi April”, murmură el și ieși ca o furtună din prefectură.

Își poate oricine închipui ce s-a întâmplat. Gherghel se plânse ministerului de interne, făcu proces de ultragiu lui Macedonski, proces pe care-l urmări peste tot până și înaintea tribunalului apelativ Tulcea; iar târziu, peste vreo șapte ani, agenții de precepții prin București căutau pe Macedonski să-l încaseze de o amendă și să-i amintească farsa birocratică din Cernavoda, pe care desigur o uitase și el. (**Publicația “ANALELE DOBROGEI” nr. 4, 1936**)

Mai multe detalii puteti gasi pe <http://cernavoda.wordpress.com>